

– היבם ובין יצן הוא, בין ערה היא – יבמתו ובין יצנה היא, ומפורש
שגם אם היבם ישן קונה, וקשה לרב יהודה. מתרצת הגמרא: **הָאָם**
– בברייתא שישן קונה **בְּמֵי עֶקְרִין**, לא בישן ממש אלא
בְּמִתְנַמְנֵם, שכיון שאינו ישן ממש יכול לכוין לשם ביאה, אך ישן
ממש אינו קונה כיון שאינו יכול לכוין לשם ביאה. מבררת הגמרא:
הִיבֵי דְּמֵי מִתְנַמְנֵם. משיבה הגמרא: **אִמֵּר רַב אִשִּׁי**, נים ולא נים – ישן
ואינו ישן, תירי ולא תיר – ער ואינו ער, כלומר שאינו ער לגמרי
ואינו ישן לגמרי, וכן דקרו **לִיה וְעֵנִי**, ולא ידע **לֹאֲדוּרֵי סְבָרָא** –
להשיב בדבר הטעון הרהור הבא במיתת הלב, וכן **מִדְּרֹרֵי לִיה** –
וכאשר מוזכרים לו דבר ששמע כבר מִדְּרֹבָר.
ביאור דין נוסף שהובא לעיל: **נוּפָא, אִמֵּר רַבָּה**, נפל מן הנג ונתקע,
חֵיב בְּאַרְבָּעָה דְּבָרִים, וביבמתו לא קנה אותה בביאה זו. מבארת
הגמרא אלו ארבעה דברים חייב לשלם: פְּנִינָה, ששמים את האשה
הניזוקה כשפחה הנמכרת בשוק, בכמה היתה נמכרת קודם הנזק,
ובכמה לאחר הנזק, ומשלם הדמים שנפחתה על ידי כך. ו**בַּצֵּעַר**
שנגרם לה במעשה זה. ו**בְּשִׁבְתָּהּ**, דהיינו אם היתה צריכה לשבות
ממלאכתה בימי חוליה חתמת מכה זו. ו**בְּרִפּוּיָהּ**, הוּא התשלום עבור
הרפוי מן הנזק שעשה לה. מוסיפה הגמרא: **אֲכָל בְּתוּשָׁה בְּיוֹשֶׁת**
– על מה שנתביישה כשנתקע בה, לא מיתיה, משום **דְּאִמֵּר מַר, אֵין**
אדם חייב לשלם על ה**בְּיוֹשֶׁת** שבייש עד שיתבונן לבייש, ואדם שנפל
מן הגג ונתקע, אף אם פשע בנפילתו, הרי לבייש לא התכוין,
ופטור.
דין נוסף בביאת יבום בלא כוונה: **אִמֵּר רַבָּה**, יבם שנתבונן לְהַמִּיחַ
עצמו כְּבוֹתָל, ולבסוף הִמִּיחַ בלא כוונה בִּיבִמְתּוֹ ובעלה, לא קנה
אותה, כיון שלא התכוין כלל לביאה. אולם אם התכוין לְהַמִּיחַ
בְּבִתְהֻמָּה, וְהִמִּיחַ בִּיבִמְתּוֹ, קָנָה, דְּהָא קָמְכִין לְשֵׁם בִּימָה פְּעוּלָם, שכיון
שהתכוין לבהמה הרי שהיתה כוונתו לביאה כל שהיא, והמתכוין
לביאה אף שלא התכוין ליבום קנה.
שנינו במשנה: **אֶחָד הַמַּעֲרָה ואֶחָד הַגּוֹמֵר קָנָה**.
הגמרא מביאה את המקור שהעראה דינה כביאה גמורה לאיסור
ולקניית יבמה: **אִמֵּר עוּלָא**, מִנֵּין לְהַעֲרָא שְׁאִסוּרָה בַּעֲרֻה מִן הַתּוֹרָה
כביאה גמורה, **שְׁנַאֲמַר (ויקרא כ ז) 'וְאִישׁ אִשֶּׁר יִשְׁכַּב אֵת אִשֶּׁה דָּוָה**
וְנָלָה אֵת עֲרוּתָהּ אֵת מִקּוּרָהּ הָעֵרָה וגו' ונִכְרְתוּ שְׁנֵיהֶם מִקְרָב עַמּוֹ,
ומבואר שחייבים כרת גם בשוק 'מקורה הערה' ולא השלים
הביאה. **מִכָּאֵן לְהַעֲרָא שְׁאִסוּרָה מִן הַתּוֹרָה**.
שואלת הגמרא: **אֲשֶׁרֶן** – מצינו בתורה שהעראה כביאה לאיסור
נָדָה, בְּשָׂאֵר אִסוּרֵי עֲרֻת מִנֵּין שהעראה אסורה כביאה. וכן **תִּמְאָה**
דְּנִילָה שהעראה דינה כביאה גמורה בכל העריות מִנְדָּה שֶׁמֻּצֵּינוּ
בה כך, הרי יש לפרוק, מַה לְנָדָה שֶׁישׁ לַחֲמִיר בַּה שֶׁכֵּן מִטְּמֵאָה אֵת
בּוֹצֵלָה טומאת שבעה (שם טו כד), אך שאר העריות אינן מטמאות
את בוועליהן, ויתכן שלכך החמירה התורה בהעראה דווקא בנדה
ולא בשאר העריות.
הגמרא רוצה ללמוד לאיסור העראה בערה ממקום אחר: **אֵלָּא**
אֵתְּיָא מֵאִשְׁתִּי אֵת, דְּכִתִּיב (שם כ כא) 'וְאִישׁ אִשֶּׁר יִקַּח אֵת אִשִּׁתּוֹ
אֲחִיו נָדָה הִיא, וקשה, וכן אִשְׁתִּי אֲחִיו (לעולם) נָדָה הִיא ואינה
פוסקת מלראות, ודאי אינו כן, ומדוע היא קרויה נדה? אֵלָּא ודאי
הכוונה שדינה כְּנִדָּה, מַה נָדָה אסורה אף בְּהַעֲרָא כפי שנתבאר,
אף אִשְׁתִּי אֵת אסורה בְּהַעֲרָא, ולמדים כל העריות מאשת אח
לאסור העראה. דוחה הגמרא: יש לפרוק, מַה לְאִשְׁתִּי אֵת שיש
לחמיר בה שֶׁכֵּן בִּידוֹ של אדם לרבות איסור זה שיהיה עוד הרבה
נשים אסורות על אדויו, דְּאִי בְּעֵי מְקַדֵּשׁ וְאִוִּיל בִּי אֶלְפָּא – אפילו
אלף נשים, וכולן יהיו אסורות על אדויו מדין אשת אח, ואכן
בשאר העריות האסורות עליו על ידי אישות שביד אדם לרבות
איסוריהן, כגון אשת אביו וכלתו וחמותו ואחות אשתו, יש
לדמותן לאשת אח וללמוד מכך לאסור בהן העראה, אך שאר
העריות האסורות עליו בלא אישות כגון אמו ואחותו ובתו, אין
ביד אדם לרבות איסוריהן, ויתכן שלכך החמירה התורה בהעראה
דווקא באשת אח ושאר עריות של אישות, ולא בשאר העריות.
הגמרא מבקשת ללמוד ממקום אחר: **אֵלָּא אֵתְּיָא מֵאִחּוּת אֵת ואִחּוּת**

יבם יצן לא קנה בִּיבִמְתּוֹ אם בא עליה, שאינו נחשב כן דעת, וכיון
שבמשנה שנינו שאנוס קנה, לא ניתן לומר שאנוס היינו ישן.
הגמרא רוצה לבאר באופן אחר: **אֵלָּא** אנוס היינו נָפַל מן הגג
וְנִתְקַע ביבמתו בדרך ביאה לאחר שנתקשה לאשתו. דוחה
הגמרא: **וְהָאֵא אִמֵּר רַבָּה**, נפל אדם מן הנג ונתקע באשה וניזוקה,
חֵיב הַנוּפֵל בְּתוּשָׁלוֹם אֲרִבָּעָה דְּבָרִים, שהם נזק, צער, ריפוי ושבת.
וְאִם הִיא יבם שנפל ונתקע בִּיבִמְתּוֹ בדרך ביאה, לא קנה בביאה זו,
שאף שנתקשה לאשתו, הרי לא התכוין לביאה בנפילה זו. וכיון
שבמשנה שנינו שאנוס קנה, לא ניתן לומר שאנוס היינו נתקע.
הגמרא מבארת באופן אחר: **אֵלָּא** אנוס הוא כְּגוֹן שְׁנִתְבֹּנוֹן לְבוֹא עַל
אִשְׁתּוֹ ונתקשה לה, וְתִקְבְּתּוֹ בִּמְתּוֹ ואנסתו לביאה ו**כָּאָה עֲלֶיהָ**.
הגמרא חוזרת לדברי רבי חייה. מבררת הגמרא: **שְׁנֵיהֶם אָנוּסִים דְּבִי**
רְבִי הִימָא – ששנה רבי חייה לעיל בברייתא שקנה ביבמתו, חֵיבִי
דְּמִי. משיבה הגמרא: כְּגוֹן שְׁנִתְבֹּנוֹן היבם לְאִשְׁתּוֹ ונתקשה לה,
(וּתְקַפּוּהוּ) [וְתִקְבְּתּוּ] עוֹבְדֵי בּוֹכְבִּים לִיבִם וליבמה ודְּבָקוּם וְהָ בָּוָה,
ומתוך כך **כָּאָה עֲלֶיהָ**, ונמצאו שניהם אנוסים בביאתם על ידי תקיפת
הנכריים.
הגמרא חוזרת לדברי המשנה. מבררת הגמרא: **מָנָא הֵנִי מִלֵּי שִׁיבִם**
קונה את יבמתו בביאה בכל האופנים. משיבה הגמרא: דְּהֵנִי רַבָּנִן
בברייתא, נאמר (דברים כה ז) **בְּכֶמֶת יָבָא עֲלֶיהָ**, מלמד שִׁמְצוֹה עליו
לייבמה בביאה יותר מבחליצה. דְּכָר אַחֵר, הפסוק **בְּכֶמֶת יָבָא עֲלֶיהָ**
מלמד שהיבם קונה את היבמה בביאה בכל אופן, בִּין בְּשׁוֹנֵג בִּין
בְּמִיד בִּין בְּאִוֶּנֶם בִּין בְּרָצוֹן.
מקשה הגמרא: כיצד למדו מן הפסוק שקונה בכל אופן, וְהָאֵ
אִפְיָקְתִּיה – למדת מן הפסוק כבר לְמַצְוָה של יבום בביאה שקודמת
לחליצה. מתרצת הגמרא: לְדַבֵּר זֶה שִׁמְצוֹה בביאה יותר מחליצה,
מִן הַפְּסוּק 'וְאִם לֹא יִחַפֵּן הָאִישׁ לְקַחַת אֵת יִבְמָתוֹ וגו' וְחִלְצָהּ נָעֻלוֹ
מֵעַל רִגְלָו' (שם כה ז) **נִפְקָא**, ששמע שרק כשאנוס חפץ לייבם
יחלוץ, הָאֵא אִם חָפֵץ לייבם אומרים לו יָבִם ולא תחלוץ, שהיבום
קודם, וְאִם כֵּן כִּי אֵתְּא קָרָא 'יבמה יבא עליה', היינו ללמדנו שקונה
יבמתו בביאה בִּין בְּשׁוֹנֵג בִּין בְּמִיד בִּין בְּאִוֶּנֶם בִּין בְּרָצוֹן.
הגמרא מביאה ברייתא ובה לימודים אחרים מפסוק זה: **תִּנְיָא אִידָּךְ**
– בברייתא אחרת, מה שנאמר **בְּכֶמֶת יָבָא עֲלֶיהָ** מלמד שיבא עליה
רק בְּרָצוֹה – בדרך ביאה, ומה שנאמר בהמשך הפסוק **לְקַחְתָּהּ לוֹ**
לְאִשְׁרָה לרבות בא וללמד שקונה אותה אף בביאה שלא בְּרָצוֹה,
ומה שנאמר בהמשך הפסוק **וְיָבְמָהּ**, הרי זה כפול שלא לצורך,
דורשים תיבה זו כך, **וְיָבִם** בלא אות ה"א מלמד, שדווקא בִּימָה
נִמְקְרֶת בַּה את הקנין, וְאֵין כֶּסֶף וְשִׁמְרָא אִם נִתְּנָם לַה נִמְכְּרִין בַּה את
הקנין, ומה שנאמר **וְיָבְמָהּ** בתוספת אות ה"א (דהמיותרת) מוסיף
ללמד שקונה אותה אפילו בַּעַל בְּרָצוֹה.
הגמרא דנה בדברי הברייתא הראשונה. שנינו בברייתא: דְּכָר אַחֵר
בְּכֶמֶת יָבָא עֲלֶיהָ, בִּין בְּשׁוֹנֵג בִּין בְּמִיד בִּין בְּאִוֶּנֶם בִּין בְּרָצוֹן.
מקשה הגמרא: וְהָאֵ אִפְיָקְתִּיה לפסוק בברייתא השניה ללמד
שקונה אותה בביאה בְּרָצוֹה. מתרצת הגמרא: הָהוּא – דין זה אין
צורך ללמוד מן הפסוק 'יבמה יבא עליה', שכן מן הפסוק (שם)
לְהִקִּים לְאִחִיו שֵׁם נִפְקָא, שניתן לקיים מצות יבום דווקא בְּמִקְוִם
שְׁמִקִּים שֵׁם לאחיו על ידי הולדת זרע שיקרא על שמו, וזה שייך
רק בביאה כדרכה, וְלִכֵּן כִּי אֵתְּא קָרָא 'יבמה יבא עליה', היינו
ללמד שקונה יבמתו בביאה בִּין בְּשׁוֹנֵג בִּין בְּמִיד בִּין בְּאִוֶּנֶם בִּין
בְּרָצוֹן.
הגמרא מבארת דין נוסף שהובא לעיל: **נוּפָא, אִמֵּר רַב יְהוּדָה**, יבם
יצן לא קנה בִּיבִמְתּוֹ אם בא עליה, והמקור לכך, דְּאִמֵּר קָרָא **בְּכֶמֶת**
יָבָא עֲלֶיהָ, ללמד שאינו קונה עד דְּמִכָּיִן לַה בביאתו לְשֵׁם בִּימָה,
וישן אינו מכין לשם ביאה, ולכן אינו קונה יבמתו בביאתו. מקשה
הגמרא: וְהִתְנַיָּא בברייתא, יבם קונה את יבמתו בִּין עַר [בִּין יִשָּׁן],
וקשה לרב יהודה. מתרצת הגמרא: **אִמָּא** בברייתא, שאין המדובר
על היבם אלא על היבמה, וכך יש לשנות, בִּין אם היתה יבמתו ערה
ובִּין יִשָּׁנָה קונה היבם בביאתו, שאין צריך שתתכוין היא לשם
ביאה. מקשה הגמרא: וְהִתְנַיָּא בברייתא, יבם קונה בִּין אם ער] הוא

1 **אם** שאין ביד אדם לרבותו, **דְּכָתִיב** בהן (ויקרא כ ט) '**וְעֵרֹת אַחֹת**
2 **אָמִךְ וְאַחֹת אָבִיךָ לֹא תִנָּלָה כִּי אֵת שְׂאִירָהּ הָעֵרָה**, ומדן יש ללמוד
3 לכל העריות שהעראה אסורה. דוחה הגמרא: **אִיכָּא לְמִפְדָּה, מָה**
4 **לְאַחֹת אָב וְאַחֹת אִם** שיש להחמיר בהן, **שָׁכַן הוּא אִיסוּר הָבָא מֵאִלּוּ**
5 בלא מעשה האדם, ויתכן שלכך החמירה בהן, וכמו כן ניתן ללמוד
6 לשאר עריות הבאות מאליהן כגון אמו ואחותו ובתו שאסרה בהן
7 התורה בהעראה, אך לא בשאר העריות האסורות עליו מחמת
8 קידושיו.
9 הגמרא רוצה ללמוד בדרך אחרת: **מִתְקַדָּא מִן** העריות האמורות
10 **אִמְנָם לֹא אֶתִיָּא**, כיון שלכל אחת יש פירכא כפי שנתבאר, אולם
11 **הִיתִי [תְּרָא] מִתְרַתִּי** – נלמד איסור העראה בכל העריות בצד
12 השווה משתי עריות יחד האסורות בהעראה. מבררת הגמרא: **מָהִי**
13 **הִיתִי** – מאלו שתי עריות נלמד, אם תאמר דִּיתִי מַעֲרוֹת **אִשְׁתִּי אָח**
14 **וְעֵרוֹת אַחֹת אָב וְאַחֹת אִם**, שבשתייהן מצינו שהעראה כביאה,
15 שאם תפרוך את הלימוד מאשת אח כיון שבידו לרבות, ניתן
16 ללמוד מאחות אב ואחות אם שאסורה בהן העראה אף שאין בידו
17 לרבות, ואם תפרוך לימוד זה כיון שהן איסור הבא מאליו, ניתן
18 ללמוד מאשת אח שאין איסורה בא מאליו אלא בקידושין, ולכן
19 נלמד את כל העריות מהצד השווה שבהן, ששתייהן אסורות עליו
20 משום ערוה ובשתייהן העראה כביאה. עדיין יש לפרוך, **מָה לְהִנָּד**
21 **– שתי עריות אלו שָׁכַן אִיסוּרֵין מְשוּם שְׂאִיר** – קירבת משפחה, וניתן
22 ללמוד מהן את כל העריות האסורות מחמת קירבת משפחה, אך
23 לא ערוה כגון אשת איש האסורה לכל העולם.
24 הגמרא רוצה ללמוד משתי עריות אחרות: **אִלָּא הִיתִי מִנְּגֵדָה וְאַחֹת**
25 **אָב וְאַחֹת אִם**, שבשתייהן העראה כביאה, ונדה אינה אסורה

26 משום קירבה אלא משום נדות, ואם תפרוך שלא ניתן ללמוד
27 מנדה משום שמטמאה את בועלה, ניתן ללמוד מאחות אב ואחות
28 אם שאין מטמאות את בועליהן. דוחה הגמרא: יש לפרוך גם
29 לימוד זה, **מָה לְהִנָּד שָׁכַן** שתייהן הן **אִיסוּר הָבָא מֵאִלּוּ** ואינן תלויות
30 במעשה האדם, ולכן החמירה בהן התורה, ולא ניתן ללמוד מהן
31 עריות התלויות בקידושין.
32 הגמרא לומדת משתי עריות אחרות: **אִלָּא הִיתִי מִנְּגֵדָה וְאַשְׁתִּי אָח**,
33 שבשתייהן העראה כביאה, ולמדים מהן את כל העריות. **דְּמֵאִי**
34 **פְּרָכְתָּ**, אם תפרוך שנדה חמורה שמטמאה את בועלה או שהיא
35 איסור הבא מאליו, ניתן ללמוד מאשת אח שאינה מטמאה את
36 בועלה ואין איסורה בא מאליו אלא בקידושין, ואם תפרוך שאשת
37 אח היא איסור שבידו לרבות או שאסורה משום קירבת משפחה,
38 ניתן ללמוד מנדה שאין בידו לרבות איסורה ואינה אסורה משום
39 קירבת משפחה.
40 מקשה הגמרא: **מִתְקִיף לָהּ רַב אַחָא בְּרִיהּ דְּרַב אִיקָּא**, הרי גם לימוד
41 זה ניתן לפרוך, **מָה לְנִדָּה וְאַשְׁתִּי אָח** שהן חמורות **שָׁכַן אִין לָהֶם הִיתִיר**
42 **בְּתִי אִיסוּרֵן**, שנדה אסורה כל זמן שהדם קיים, ואשת אח כל זמן
43 שאחיו חי אשתו אסורה עליו אף אם גירשה, ויתכן שלכך החמירה
44 בהן התורה בהעראה, וכי **תֵּאֲמַר** זאת גם **בְּאַשְׁתִּי אִישׁ** הקלה **שָׁכַן יֵשׁ**
45 **לָהּ הִיתִיר בְּתִי אִיסוּרָהּ**, שאם גירשה בעלה מותרת לכל (דברים כד
46 א-ב).
47 הגמרא תמזה על הפירכא: **אָמַר לִיה רַב אַחָא מְדַפְתִּי לְרַבִּינָא, אָמַר**
48 **[וכי] נִדָּה וְאַשְׁתִּי אָח** רק **בְּתִי אִיסוּרֵן הוּא דְּאִין לָהֶם הִיתִיר** כדברי רב
49 אחא, **אָבָל לְאַחֵר מִבָּאֵן**, דהיינו נדה שפסקה לראות ואשת אח
50 שמת אחיו **יֵשׁ לָהֶם הִיתִיר**, והלא אינו כן, שהרי נדה

יבמות דף נד עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) קנז

לְהַעֲרָא דְּתַיָּבָא לְנָפִי אִיסוּר אַחוֹת אַב וְאַחוֹת אַם, דְּאֵתְיָא – שְׁהִי
לְמַדִּים לְאִסוּר הָעֵרָא דְּהַקְשָׁא מְדַרְבֵּי יוֹנָה, תְּנַהוּ עֲנִין לְלַמַּד
לְאִסוּר הָעֵרָא דְּהַקְשָׁא, שְׁמַדָּה הִיא בְּתוֹרָה, שְׁכַתּוּב שְׁאִינוּ נִצְרָךְ
לְעַצֵּם הָאִיסוּר, נִיתֵן לְדוֹרְשׁוֹ לְלַמַּד עַל עֲנִין אַחֵר.
מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: מְכַדִּי – הֵלֵא בִּיאָה עַל הַקְּהָלָא מְחִיבֵי מִיתוּת בֵּית דִּין
הִיא, שְׁהַעוֹשָׂה כֵן חַיִּיב סְקִילָה (וּיְקָרָא כ טו), וּמֵאִי מְעַמָּא בְּתִיב
לְהַעֲרָא דְּתַיָּבָא לְנָפִי אִיסוּר אַחוֹת אַב וְאֵם שְׁחָן רַק מְחִיבֵי בְּרִיתוֹת
(שֶׁם כ טז) וְאִין בְּחָן סְקִילָה, לְכַתּוּב אוֹתָהּ לְנָפִי עֵרוּה שְׁעוֹנֶשֶׁה מִיתָת
בֵּית דִּין, כְּגוֹן הָבָא עַל אִמּוֹ אוֹ עַל חֻמוֹתוֹ (וּיְקָרָא כ יא, יד), וְנִילָף הָבָא
עַל הַבְּהֵמָה שְׁעוֹנֶשֶׁה מִיתָת בֵּית דִּין מְעֵרִית שְׁעוֹנֶשֶׁה מִיתָת בֵּית דִּין,
שְׂאֵם הָעֵרָא אֵינָה עֲנִין לְגוֹפֵן, שְׁכַבֵּר נִלְמֻדוֹת מְהִיקֶשׁ כָּל
הָעֵרִית לְעִיל, תְּנַהוּ עֲנִין לְהָעֵרָא בְּבַהֲמָה.
מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אֲמִידִי – אֵגֵב כֵּךְ דְּכֻלִּיהּ קָרָא שֶׁל אַחוֹת אַב וְאֵם
מִיּוֹתֵר וְלְדַרְשָׁא אֲתִי כְּפִי שִׁיתְבָּאָר, לְכֵן בְּתִיב בִּיה נָפִי הָא מְלִיתָא
שֶׁל הָעֵרָא הַמִּיּוֹתֵר, לְדַרְשָׁא, לְלַמַּד לְמַעֲרָה בְּבַהֲמָה. מִבְּאֵרֵת
הַגְּמָרָא: מֵאִי הִיא הַדְּרָשָׁא שְׁלֹשָׁם כֵּךְ נִכְתָּב הַפְּסוּק. דְּתַנָּא
בְּבֵרִיתָא, נֵאמַר בְּפִרְשָׁת אֲזַהֲרַת הָעֵרִיתוֹת (וּיְקָרָא יח יב) 'עֲרֹת אַחוֹת
אֲכִיד לֹא תִגְלֹה', וְהֵינּוּ בֵּין שְׁהִיא אַחוֹת אֲבִיו רַק מִן הָאֵם, שְׁשֵׁנִיהֶם,
אֲבִיו וְאֲחוֹת אֲבִיו, בְּנֵי אֲבִי אֶחָד, וְכֵן שְׁהִיא אַחוֹת אֲבִיו רַק מִן הָאֵם,
שְׁשֵׁנִיהֶם בְּנֵי אֵם אֶחָת, בְּכָל אֹפֶן אִסוּרָה לֹא. דְּנָה הִבְרִיתָא: אֲתָה
אוֹמֵר שְׁאִיסוּר אַחוֹת אֲבִיו הֵינּוּ בֵּין מִן הָאֵם וְכֵן מִן הָאֵם, אוֹ שְׂמָא
נֵאמַר שְׁאִינוּ בֹא לְאִסוּר אֲלֵא אַחוֹת אֲבִיו מִן הָאֵם וְלֹא מִן הָאֵם.
הִבְרִיתָא מִבְּאֵרֵת בְּמַה הִנִּידוּ: יֵשׁ מְקוֹם לְמַר שְׁאִיסוּר בִּאחוֹת אֲבִיו
בְּכָל אֹפֶן, וְדִין – לִימּוֹד בְּמַה מְצִינוּ הוּא, שְׁמַצִּינוּ שְׁחִיבֵי כָּאֵן –
בִּאחוֹת אַב, וְמַצִּינוּ שְׁחִיבֵי כָּאֵן עַל אַחוֹת, מַה אַחוֹתֵי אִסוּרָה לֹא
בֵּין אֵם הִיא אַחוֹתוֹ רַק מִן הָאֵם וְכֵן אֵם הִיא אַחוֹתוֹ רַק מִן הָאֵם
(וּיְקָרָא יח טו, שֶׁם כ יז), אֲתָה כָּאֵן בִּאֲזוּרָה עַל אַחוֹת אֲבִיו, אִסוּרָה לֹא בֵּין
אַחוֹת אֲבִיו מִן הָאֵם וְכֵן מִן הָאֵם. אוֹ שְׂמָא אֲכִיד –תִּלְךָ בְּנִידוֹן זֶה
לְלַמַּד בְּדִרְךָ זֶה, שְׁמַצִּינוּ שְׁחִיבֵי כָּאֵן בִּאחוֹת אַב, וְמַצִּינוּ שְׁחִיבֵי כָּאֵן
עַל דִּוְדָתָה (שֶׁם כ ח) שְׁהִיא אֶשֶׁת אֲחִי אֲבִיו, מַה – כֵּשֶׁם שְׁדִוְדָתָה
אִסוּרָה לֹא רַק אֵם בַּעֲלָה הוּא אֲחִי אֲבִיו מִן הָאֵם וְלֹא כֵּשֶׁם אֲחִים
רַק מִן הָאֵם, אֲתָה כָּאֵן בִּאחוֹת אַב נֵאמַר שְׁאִין הָאִיסוּר אֵלֶּא בִּאחוֹת
אַב מִן הָאֵם וְלֹא בִּאחוֹת הָאֵם מִן הָאֵם.
הִבְרִיתָא מוֹסִיפָה לְדוֹן מְהִיכֵן מִסְתַּבֵּר יוֹתֵר לְלַמּוֹד דִּין אִיסוּר
אַחוֹת אַב, בְּמַה מְצִינוּ מֵאֲחוֹתוֹ אוֹ מִדּוֹדוֹת: תִּנָּא לְמִי דִּוְמָה יוֹתֵר,
הָאֵם דְּנִין אַחוֹת אַב שְׁהוּא אִיסוּר הָבָא מֵאֲלִיו, שְׁלֹא נֵאסְרָה עֲלִיו
מִחֻמַּת מַעֲשֶׂה, מֵאֲחוֹתוֹ שְׁאֵף הִיא אִיסוּר הָבָא מֵאֲלִיו, וְאֵל תּוֹכִיחַ
דִּוְדָתָה לְאִיסוּר אַחוֹת אַב, שְׁאִין אִיסוּרָה שֶׁל דּוֹדָתוֹ אִיסוּר הָבָא
מֵאֲלִיו, אֵלֶּא עַל יְדֵי קִידוּשִׁי דּוֹדוֹ נֵאסְרָה עֲלִיו. אוֹ שְׂמָא כִּלְךָ לְדִרְךָ
זֶה, שְׁדִנִּין אַחוֹת אַב שְׁהִיא מְקֻרְבִי הָבָא, מְדוֹדוֹתוֹ שְׁאֵף הִיא מְקֻרְבִי
הָבָא, וְאֵל תּוֹכִיחַ אַחוֹתוֹ לְאִיסוּר אַחוֹת אַב שְׁהִיא מְקֻרְבִי עֲצֻמָּה.
מִסִּימָת הִבְרִיתָא: מִכִּיּוֹן שְׁאִין לָנוּ לְלַמּוֹד דְּבַר זֶה מִן הַדִּין כֵּאֲמוֹר,
לְפִיכֵךְ תִּלְמּוֹד לִזְמַר 'עֲרֹת אַחוֹת אֲכִיד לֹא תִגְלֹה', וּמִכֵּךְ שְׁחֹרָה
הַתּוֹרָה לְהַזְהִיר פַּעַם נּוֹסֶפֶת בְּפִרְשָׁת עוֹנֶשֶׁה הָעֵרִיתוֹת (שֶׁם כ טז), הִיא
בֹּא לְלַמַּדְנוּ שְׁאֲחוֹת אַב אִסוּרָה בֵּין כֵּשֶׁהִיא אַחוֹת אֲבִיו רַק מִן
הָאֵם וְכֵן כֵּשֶׁהִיא אַחוֹת אֲבִיו רַק מִן הָאֵם, וְעֲרֹת אַחוֹת אֲמִידִי לֹא
תִגְלֹה לְרִבּוֹת בֵּין מִן הָאֵם וְכֵן מִן הָאֵם.
מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: לְמָה לִּי לְמַכְתָּבָא לִיִּיתוֹר זֶה שֶׁל 'לֹא תִגְלֹה' בִּאֲחוֹת
אַב, וְלָמָּה לִּי לְמַכְתָּבָא שׁוֹב בִּאֲחוֹת אַב, הֵלֵא דִּי בִּאֲחַת מִזֵּן לְבֹד,
וְנִלְמַד מִן הָאֲחַת עַל חֲבֵרְתָּה שְׁבִשְׁתִּיהֵן הָאִיסוּר הוּא בֵּין בִּאֲחוֹה מִן
הָאֵם וְכֵן בִּאֲחוֹה מִן הָאֵם.
מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא: אֲמִידִי רַבִּי אֶבְיָה, אֵת שְׁנֵי הִיתוּרִים צִרְיִי, דְּאִי כְּתִיב
רַחֲמֵנָא רַק בִּאֲחוֹת אַב, הֵינּוּ אוֹמְרִים שְׁדוּקָא בַּה הַחֲמִירָה הַתּוֹרָה
לְאִיסוּר אֵף כֵּשֶׁהִיא אַחוֹתוֹ רַק מִן הָאֵם, שְׁכֵן יֵשׁ לָהּ – לְמַשְׁפַּחַת
הָאֵם תִּיָּס וְיָחוּס, שְׁרַק מִשְׁפַּחַת אַב קְרוּיָה מִשְׁפַּחָה לְהַתִּיחֵס
אַחֲרֶיהָ, אֲכָל אַחוֹת אַב, שְׁאִין יָחוּס אַחֲרֵי מִשְׁפַּחַת הָאֵם, אֲמִידִי לֹא,
וְרַק כֹּאשֶׁר הִיא אַחוֹת אִמּוֹ מִן הָאֵם הִיא חַיִּיב, לְכֵן רִיבְתָה הַתּוֹרָה
אֵף בִּאחוֹת אִמּוֹ שְׁאִיסוּרָה גַּם כֹּאשֶׁר הִיא אַחוֹתוֹ רַק מִן הָאֵם. וְאִי
כְּתִיב רַחֲמֵנָא רַק בִּאֲחוֹת אַב, הֵינּוּ אוֹמְרִים שְׁדוּקָא בַּה הַחֲמִירָה

בְּיוֹמִי – בְּסִפִּירַת שְׁבַעֲה יָמִים לְטַהֲרָתָה תִּלָּא מִלִּיתָא, וּבִתּוֹכֶם
אִסוּרָה אֵף לְאַחֵר חַיִּי אוֹסְרֶם, דְּהֵינּוּ אֵף לְאַחֵר שְׁפִטְקָה לְרֵאוּת דָּם
(וּיְקָרָא טו יט, תְּנַחֲמָא מִצְוַע ח), וְאַשְׁת אַח, כְּכֵנִים שֶׁל אַחִיו תִּלָּא רַחֲמֵנָא
אֵת הַיּוֹבֵם, שְׁרַק אֵם לֹא הַשְׁאִיר בְּנִים כֵּשֶׁמֶת אֶשְׁתוֹ מוֹתֵרֶת (וְדָבִים
כֶּה ח), אֵךְ אֵם הַשְׁאִיר בְּנִים אִסוּרָה, וְנִמְצָא שְׁלִשְׁתִּיהֵן אֵין הִיתֵר אֵף
לְאַחֵר חַיִּי אוֹסְרֵן (וּבְגֵדָה הוּא הָדָם וּבִאֲשֶׁת אַח הוּא הָאֵחָן) וּכְפִי
שְׁנֵתְבָאָר.
מִיִּישְׁבַת הַגְּמָרָא: אֲלֵא פְרִידָה חֲכִי – כּוּוֹנוֹתָה הִיתָה לְהַקְשׁוֹת כֵּךְ, מַה
לְנִדָּה וְאַשְׁת אַח שְׁהַחֲמִירָה הַתּוֹרָה בְּחָן שְׁכֵן אֵין אוֹפְרֵן מְחִיבֵי,
דְּהֵינּוּ שְׁאִין כֹּחַ בִּיד הָאוֹסֵר לְהִיתוֹ הוּא הַמְתִּיר, שְׁבִנְדָה אֵף שְׁנִפְסֵק
הָדָם אֵינָה נִטְרָרֶת אֵלֶּא עַד שְׁבַעֲה יָמִים, וּבִאֲשֶׁת אַח אֵף כֵּשֶׁמֶת
הָאֵחָן אֵין עַצֵּם מִיתָתוֹ מִתִּירָה אֵלֶּא רַק אֵם מִת בִּלָּא בְּנִים, וְלִכֵּן
הַחֲמִירָה בְּחָן הַתּוֹרָה לְהַחֲשִׁיב הָעֵרָא כְּבִיאָה, תֵּאמַר בִּאֲשֶׁת אִישׁ
שְׁבַעֲלָה הָאוֹפְרָה עַל כָּל הָעוֹלָם, הוּא מְחִיבָה גִּט אוֹ בְּמִיתָתוֹ
(קִידוּשִׁין ב), וְיִתְכֵן שְׁהִקְלָה בַּה הַתּוֹרָה שְׁאִין הָעֵרָא כְּבִיאָה.
הַגְּמָרָא מִבְּאֵרֵת לְמַסְקָנָא מִנִּין לְמַדִּים לְאִסוּר הָעֵרָא בְּכָל
הָעֵרִיתוֹת: אֲלֵא, אֲמִידִי רַבִּי יוֹנָה, וְאִיתִימָא רַב הוֹנָא בְּרִיה דְּרַב יְהוֹשֻׁעַ,
אֲמִידִי קָרָא בְּסוֹף פִּרְשָׁת הָעֵרִיתוֹת (וּיְקָרָא יח כט), 'כִּי כָל אִשָּׁר יַעֲשֶׂה מִכָּל
הַתּוֹעֲבוֹת הָאֵלֶּה וְנִכְרְתוּ הַנְּפֻשׁוֹת', הַקְּשׁוֹ בְּפִסְקוֹ זֶה כָּל
הָעֵרִיתוֹת כּוּוֹן זֶה לֹא וְלִנְדָה הַכְּתוּבָה בִּאֲחוֹתָה פִּרְשָׁה, מַה נִּדָּה אִסוּרָה
אֵף בְּהָעֵרָא, אֲתָה כָּל הָעֵרִיתוֹת אִסוּרוֹת בְּהָעֵרָא, וְכִיּוֹן שְׁנִלְמַד
בְּהִיקֶשׁ, אֵין לְפִרוֹךְ, כִּיּוֹן שְׁאִין מְשִׁיבִים עַל הַהִיקֶשׁ.
שׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: וְאֲלֵא מֵאַחֵר שְׁלַמְדֵנוּ מְהִיקֶשׁ זֶה לְאִסוּר הָעֵרָא
בְּכָל הָעֵרִיתוֹת, 'נִדָּה' דְּתַיָּבָא בְּפִסְקוֹ גְּבִי אֲשֶׁת אַח (וּיְקָרָא כ כא) לְמָה
לִי, הִרִי אֵין צִרְיִךְ לְלַמּוֹד מִמֶּנָּה לְאִסוּר הָעֵרָא בִּאֲשֶׁת אַח.
מִיִּישְׁבַת הַגְּמָרָא: הַכְּתוּב בֹּא לְלַמַּד בְּדִרְבֵּי הוֹנָא, דְּאֲמִידִי רַב הוֹנָא, רָמּוּ
דִּין יִבְמָה מִן הַתּוֹרָה מִנִּין. וְקוֹדֵם סוּם דְּבִרְיוֹ תִּמְחָה הַגְּמָרָא: וְכִי
יֵשׁ לְשֹׁאֵל מִנִּין הַלּוֹכִיחַ שְׁבַחֲיו לְדִין יוֹבֵם, הָא בְּתִיב בְּמִפּוֹרֶשׁ (וְדָבִים כה ח)
יִבְמָה יִבָּא עֲלֶיהָ, וּבְפִרְשָׁה זֶה נִתְבָּאֵר כָּל מִצְוַת הַיּוֹבֵם. מִבְּאֵרֵת
הַגְּמָרָא: אֲלֵא כֵךְ רַב הוֹנָא הִתְכּוּיֵן לְשֹׁאֵל, רָמּוּ לִיבְמָה שְׁהִיא אֶשֶׁת
אֲחָה שְׁאִין לֹא בְּנִים שְׁאֲחֵר מִיתָתוֹ תִּהְיֶה יִבְמָה לְאֲחִיו, שְׁאֲסוּרָה לֹא
כְּתִיב בְּעֵלָה בִּאִיסוּר אֶשֶׁת אַח, מִנִּין. שׁוֹב תִּמְחָה הַגְּמָרָא: הָא – מְקוֹר
אִיסוּר זֶה מִכְּבָרָא הִיא, מְדַאֲמֵר רַחֲמֵנָא, שְׁלֵאֲחֵר מִיתָת בְּעֵלָה לֵלֵא
בְּנִים שְׁרָא וְמוֹתֵרֵת) הִיבְמָה לְאֲחִיו, מִכָּל דְּתַיָּבָא בְּעֵלָה אֲסוּרָה לֹא
אֵף אֵם נִתְגַּרְשָׁה, וְאִין צִרְיִךְ לְכֵךְ מְקוֹר אַחֵר. מִתְרַצָּת הַגְּמָרָא:
וְלָמָּה אֵין לְהוֹכִיחַ שְׁבַחֲיו בְּעֵלָה אִסוּרָה לֹא, אֵלֶּא כֵךְ יֵשׁ לְדִיקָה,
שְׁלֵאֲחֵר מִיתָת בְּעֵלָה מִצְוָה לְאֲחִיו לְהִנָּשֵׂא לָהּ, אֵךְ בְּתִיב בְּעֵלָה הוּא
רַק רְשׁוּת. אִי נָפִי, אֲמֵנָם יֵשׁ לְדִיקָה שְׁלֵאֲחֵר מִיתָת בְּעֵלָה, אֵין – אֲכֵן
מוֹתֵר לִיבֵם לְהִנָּשֵׂא לָהּ, וְכְּתִיב בְּעֵלָה לֹא, וְאוֹלָם אֵין לְהוֹכִיחַ
שְׁאִיסוּרָה הוּא בְּכֵרֶת כְּכָל אִיסוּר אֶשֶׁת אַח, אֵלֶּא יִתְכֵן שְׁכָל שִׁישׁ
בַּה הוּא לֹא הָבָא מִכָּל עֲשֶׂה שְׁדִינוּ כְּעֵשֶׂה וְלֹא כִּלָּאו, וְאִסוּר
לְהִנָּשֵׂא לָהּ בְּחַיִּי בַּעֲלָה רַק בִּאִיסוּר עֲשֶׂה. וְלִכֵּן הוּצָרָךְ רַב הוֹנָא
לְהוֹכִיחַ אַחֲרֵת שְׁאִיסוּרָה אֵף בְּכֵרֶת, דְּאֲמִידִי קָרָא (וּיְקָרָא כ כא) 'וְאִישׁ
אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשְׁתוֹ אֲחִיו נִדָּה הִיא', וְקִשָּׁה, מְדוּעַ קָרָא הַכְּתוּב
'נִדָּה', וְכִי אֲשֶׁת אֲחִיו לְעוֹלָם נִדָּה הִיא שְׁאִינָה פּוֹסְקֶת מִלְּרֵאוּת דָּם,
אֲלֵא כּוּוֹנוֹתָה לְלַמַּד שְׁדִינָה נִדָּה, מַה נִּדָּה, אֲתָה עַל פִּי שִׁישׁ לָהּ הִיתֵר
לְאִיסוּרָה לְאַחֵר מִכָּאֵן כִּשְׁתַּפְּסִיק לְרֵאוּת וְתִטְבּוֹל, מִכָּל מְקוֹם בְּשַׁעֲת
אִיסוּרָה אִסוּרָה בְּכֵרֶת, אֲתָה אֲשֶׁת אַח [נָפִי], אֲתָה עַל פִּי שִׁישׁ לָהּ הִיתֵר
לְאַחֵר מִכָּאֵן כִּשְׁמֵת בַּעֲלָה בִּלָּא בְּנִים, מִכָּל מְקוֹם כְּתִיב בְּעֵלָה בְּכֵרֶת.
עוֹד שׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: אֲלֵא מֵאַחֵר שְׁלַמְדֵנוּ כְּבֵר אִיסוּר הָעֵרָא בְּכָל
הָעֵרִיתוֹת, הָעֵרָא דְּתַיָּבָא לְנָפִי אִיסוּר אַחוֹת אַב וְאַחוֹת אַם (וּיְקָרָא כ
טז) לְמָה לִי. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: לְכַדְּעָא מִיְּתִיב רַבִּינָא מְרָבָא, הַמְעַרְה
בְּכּוֹר שְׁחִיבָה עַל בִּיאָתוֹ סְקִילָה (שֶׁם כ יג, סְנַהֲרִין נד) מַהוּ, הָאֵם
הָעֵרָא נִחְשָׁבֶת לְבִיאָה וְחִיבָה אֵף עֲלֶיהָ. תִּמְחָה הַגְּמָרָא: וְכִי מִן
הַסֶּפֶק בּוֹה, הִרִי כּוֹבֵר 'מְשַׁכְּבֵי אִשָּׁה' בְּתִיבָא (שֶׁם), וְכִיּוֹן שְׁבִאֲשֶׁה
לְמַדְנוּ שְׁהָעֵרָא הִרִי הִיא 'מְשַׁכְּבֵי', מִמִּילָא שְׁאִיסוּר גַּם בְּזוֹכֵר.
מִבְּאֵרֵת הַגְּמָרָא: אֲלֵא כֵךְ שְׁאֵל רַבִּינָא, הַמְעַרְה בְּהַקְשָׁה שְׁחִיבָה עַל
בִּיאָתָה סְקִילָה (שֶׁם כ טז, סְנַהֲרִין נד) מַהוּ. אֲמִידִי לִיה, אֵם אֵינִי עֲנִין

37 בתואל בלבד. ונשא ראובן את מלכה בת בתואל וחנה, והלך
 38 ראובן למדינת הים, ועל כך אומרת המשנה, שאם כשהלך
 39 למדינת הים אמרו לו מִתָּה אֲשֶׁתְּךָ מַלְכָּה, וְנִשְׂאָה את רבקה אֲחֻתָּה
 40 מֵאִבִּיהָ בתואל, ושוב אמרו לו מִתָּה אֲשֶׁתְּךָ רַבְקָה, וְנִשְׂאָה את שרה
 41 אֲחֻתָּה מֵאִמָּה קטורה, ושוב אמרו לו מִתָּה אֲשֶׁתְּךָ שִׁרָה, וְנִשְׂאָה את
 42 יוכבד אֲחֻתָּה מֵאִבִּיהָ חצרון, ושוב אמרו לו מִתָּה אֲשֶׁתְּךָ יוֹכְבֵד,
 43 וְנִשְׂאָה את דינה אֲחֻתָּה מֵאִמָּה לאה, ואחר כך חזרו ואמרו לו עדים
 44 שכולן קיימות (צירי א). הדין הוא, שראובן מוֹתֵר בְּאִשְׁתּוֹ
 45 הֶרְאִישָׁנָה מַלְכָּה, וּבְשִׁלְשִׁית שִׁרָה, ורבקה השניה אחותה של שרה
 46 מאמה אינה אוסרתה, כיון שקידש את רבקה בזמן שאשתו מלכה
 47 שהיא אחותה מאביה קיימת, וקידושי אחות אשתו אינם חלים,
 48 ואין רבקה נחשבת אשת ראובן אלא אנוסתו, ומותר לישא את
 49 קרובי אנוסתו (לקמן צו), ומותר אף בַּחֲמִישִׁית דינה, ויוכבד הרביעית
 50 אחותה מאמה אינה אוסרתה, כיון שקידש את יוכבד בזמן
 51 שאשתו שרה שהיא אחותה מאביה היתה קיימת, ולא חלו
 52 קידושי אלו כמבואר, ואין יוכבד נחשבת לגבי ראובן כאשה אלא
 53 מפותה, ומותר לישא אחות מפותה (שם), ופְּטוּרִים צְרֻתֶיהָ מיבום
 54 וחליצה, דהיינו אם מת ראובן בלא בנים וחלץ אחד מאחיו לאחת
 55 מן המותרות, פטורות שאר נשיו המותרות, כיון שנחשבות נשיו.
 56 וְאִסּוּר ראובן בְּשִׁנְיָה שנשא, שהיא רבקה, שהיא אחות אשתו
 57 הראשונה מלכה מאביה, ואין קידושי תופסים באחות אשתו, וכן
 58 אסור בְּרִבְעִית שנשא. שהיא יוכבד, שהיא אחות מאב של
 59 שרה אשתו השלישית שמותר בה, ואין קידושי תופסים בה, ואם
 60 מת ראובן אֵין בִּיאָה היבם על אַחַת מֵהֶן פּוֹטֵרֶת צְרֻתָהּ מיבום או
 61 חליצה, כיון שאינן נחשבות נשות ראובן. ואם בָּא ראובן עַל הַשִּׁנְיָה
 62 רבקה, לְאַחֵר מִיתָה הֶרְאִישָׁנָה מַלְכָּה, שהעדות על מיתתה תפס
 63 היתה אמת, ורק השאר היו קיימות, מוֹתֵר בְּשִׁנְיָה רַבְקָה, שכן תפסו
 64 קידושי בה אף שהיא אחות אשתו (מלכה) מאביה, כיון שמותרת
 65 לו לאחר מיתת אשתו, וכן מותר בְּרִבְעִית ויוכבד, שכיון שחלו
 66 קידושי השניה (ורבקה), לא חלו קידושי השלישית (שרה), שהיא
 67 אחות השניה מאמה, ולכן מותר ברביעית יוכבד, אף שהיא
 68 אחותה של שרה מאביה, ופְּטוּרִים צְרֻתֶיהָ מיבום וחליצה, וראובן
 69 אִסּוּר בְּשִׁלְשִׁית שנשא, שהיא שרה, כיון שלא חלו קידושיה
 70 כמבואר, וּבְחִמִּישִׁית שהיא דינה, כיון שחלו קידושי הרביעית
 71 אחותה מאמה (צירי ב).

1 התורה לאסור בין אם היא אחותה מן האב ובין מן האם, שֶׁכֵּן אִמּוֹ
 2 היא וְנִדְאִית, שרואים שהיא ילדתו, אֲכָל אֲחֻת אָב שאין זה ודאי
 3 שאותו האב הוא אבן אביו, שיתכן שנולד לאמו מאיש אחר, אִמָּא
 4 לֹא, ורק אם היא אחות אביו מן האב ידיה חייב, לכן צְרִיכָא התורה
 5 לרבות אף באחות אביו שאסורה גם כאשר היא אחותו רק מן
 6 האם.
 7 הגמרא מבררת מקור דברי הבריייתא שבדודתו חייבה התורה רק
 8 כשבעלה אחי אביו מן האב ולא מן האם: וְדֹדָתוֹ דְּפִשְׁטָא לִיה
 9 לְתַנָּא עֵרֻה אלא כאשר בעלה אחי אביו מן הָאָב וְלֹא מִן
 10 הָאֵם, מָנָא לִיה. משיבה הגמרא: אֲמַר רַבָּא, אֲתֵיָא בגיזרה שוה 'דודו'
 11 'דודו', בְּתִיב הָאָב (ויקרא כב) 'אִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת דֹּדָתוֹ עֲרֹתוֹ דֹּדוֹ
 12 גִּלְהִי, וּבְתִיב הָאָב בגאולת ישראל שנהיה עני ומכר עצמו לנכרי
 13 כדי להתפרנס מכך (שם כה מט) 'אִו דודו או בֶן דודו יִגְאָלֵנוּ', מַה לְהֵלֵן
 14 בגאולת ישראל מנכרי, דודו הוא אחי אביו מן הָאָב וְלֹא מִן הָאֵם,
 15 שמצות גאולה מוטלת על קרובי האב יותר מקרובי האם, אָף בָּאֵן
 16 דודתו האסורה היא אשת אחי אביו מן הָאָב וְלֹא מִן הָאֵם. מבררת
 17 הגמרא: הֵתָם בגאולה מְנַלְל שמוטלת מצות הגאולה על אחי אביו
 18 מן האב יותר מן אחי אביו מן האם. משיבה הגמרא: אֲמַר קְרָא (שם)
 19 'מִשְׁפַּחְתּוֹ יִגְאָלֵנוּ', ומבואר שמשפחתו הם אלו שחייבים
 20 בגאולתו, ורק מִשְׁפַּחַת אָב קְרִינָה מִשְׁפַּחָה, שנאמר (במדבר א יח)
 21 'יִתְּלִדוּ עַל מִשְׁפַּחְתָּם לְבֵית אֲבֹתָם', אך מִשְׁפַּחַת אֵם אֵינָה קְרִינָה
 22 מִשְׁפַּחָה, אם כן כשהתורה אמרה 'ממשפחתו יגאלנו' רק משפחת
 23 האב חייבת בגאולתו. ונמצא אם כן ש'דודו' המוזכר שם הכוונה
 24 דווקא לדודו מן האב ולא מן האם, ומכאן למדה הבריייתא שאף
 25 דודתו האסורה לו אינה אלא באשת אחי האב מן האב ולא מן
 26 האם.
 27 מכיון שעסקה הגמרא בענין איסור ערור התלוי באחיה מן האב
 28 ומן האם, היא מבררת ענין זה באחות אשתו שאף היא אחת מן
 29 העריות: וְהִדְתָּנָּה במשנה (לקמן צו). לגבי המקרה דלהלן, שיעקב
 30 נשא את לאה ונולדה בתם דינה, ומת יעקב או גירש את לאה
 31 אשתו, ונישאה לחצרון ונולדה בתם יוכבד. הרי שדינה ויוכבד
 32 אחיות מאמן לאה בלבד. ונשא חצרון גם את קטורה ונולדה בתם
 33 שרה. והרי שיוכבד ושרה אחיות מאביו חצרון בלבד. מת חצרון
 34 או גירש את אשתו קטורה, ונישאה לבתואל ונולדה בתם רבקה.
 35 הרי שרה ורבקה אחיות מאמן קטורה בלבד. ונשא בתואל גם את
 36 חנה ונולדה בתם מלכה. הרי שרבקה ומלכה אחיות מאביו